

ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ

E-mail: kmpzt@ukr.net

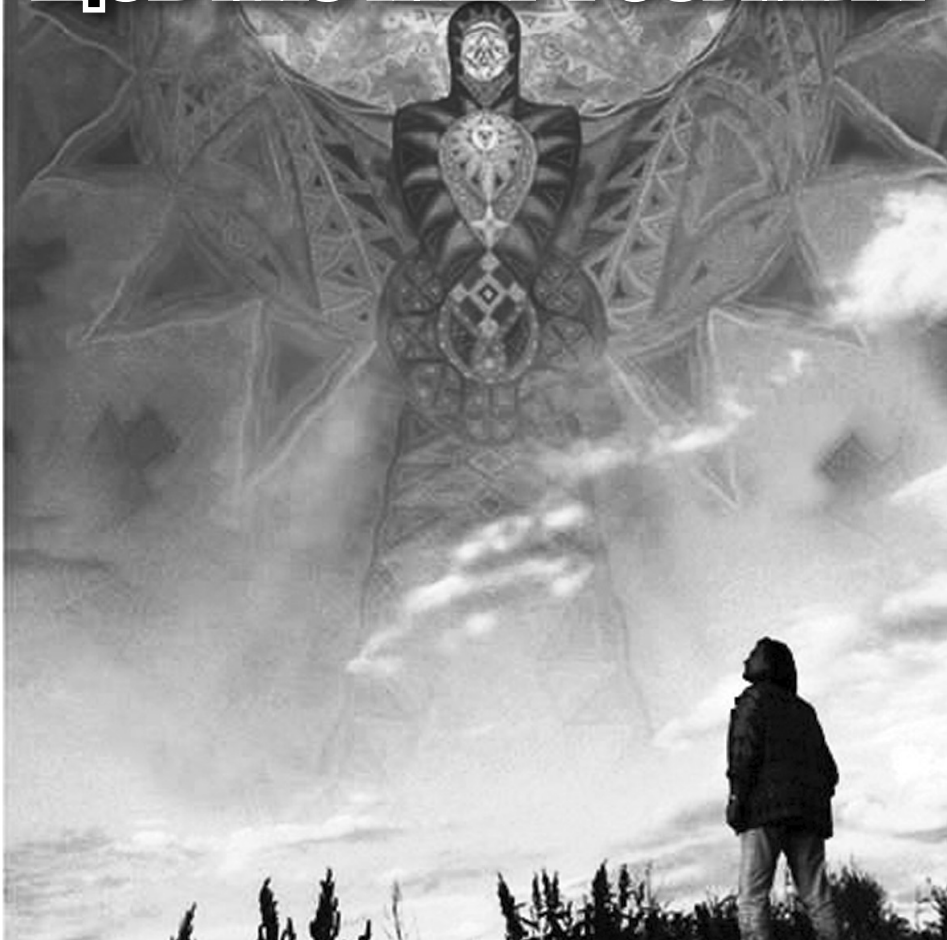
Число 16
жовтень
2017 р.

За вас правда, за вас слава і воля святая!

Газета ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство»

Ми тут: <http://www.kmpzt.org.ua> На фейсбуці — у групі "ПРОМІНЬ ПРОСВІТИ ЄДНАННЯ"

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ: ЩОБ НАС ІНШІ РОЗУМІЛИ

(Читайте на 3 стор.)

До 80-річчя Великого терору

"Ліцензії" на масовий "відстріл" людей надавалися Політбюром ЦК ВКП(б)

Серед безмежжя лісів далекої Карелії є місце, про яке має пам'ятати кожен українець. Це місце стало голгофою для сотень, а можливо, і тисяч наших одноплемінників. Ім'я цьому місцю не людської страти безневинних людей — урочище Сандармох, час проведення садистської операції — жовтень — листопад 1937 року.

1937 рік істориками названий роком Великого терору. І справді, вбивча параноїчна жорстокість совєцького режиму, яка була притаманна йому від перших днів приходу до влади у жовтні 1917 року, з настанням 1937 року переросла у вакханалію режиму.

Напередодні 20-ї річниці більшовицького перевороту, 2 липня 1937 року, Політбюро ЦК ВКП(б) ухвалило Постанову П 51/94 «Про антирадянські елементи» з метою «раз і назавжди позбутися неблагоннадійних і соціально небезпечних громадян». На виконання цієї постанови за наказом НКВС СРСР № 0047 5 серпня 1937 року розпочалася операція «ежовської чистки» соціалістичного суспільства від антирадянських елементів. Наказ визначав кількісні «ліміти» за першою (розстріл) і другою (ув'язнення до табору) категоріями для кожного регіону СРСР, а також фіксував персональний склад «трійок», що виносили вироки (начальник УНКВД, секретар обкому, обласний прокурор). Спеціально зазначалося, що вироки до розстрілу повинні приводитися до виконання «з обов'язковим цілковитим збереженням часу і місця приведення». Згідно з наказом, операція мала тривати 4 місяці. За цей час було

намічено засудити до розстрілу 75950 чоловік, ув'язнити до таборів — 193000 чоловік (всього 268950 чоловік). Була доведена норма «відстрілу» і до начальника Соловецької тюрми особливого призначення І. АПЕТЕРА. Ця норма складала 1200 осіб.

Начальник дібрав до етапу на місце страти свого духовного і культурного життя, причетних до епохи українського духовного відродження. Достатньо назвати імена академіків Степана РУДНИЦЬКОГО, Матвія ЯВОРСЬКОГО, історика Сергія ГРУШЕВСЬКОГО, поета-неокласика Миколи ЗЕРОВА, засновника театру «Березіль» Леся КУРБАСА ...

У серпні 2007 року мені довелося вперше відвідати в складі української делегації, що складалася з колишніх політ'язнів, правозахисників і журналістів, ці сповнені трагедією місця, і вклонитися пам'яті безневинних жертв тоталітарного режиму.

Сьогодні для українців не є можливим здійснити чергову прощу до цих святих місць, які донедавна проводилися щорічно, а сучасне керівництво Росії все частіше вдається до репресій по відношенню до правозахисників і критиків режиму.

Микола КОРОБКО,
м. Кривий Ріг

Від катівень Луб'янки до життя в криворізькому засланні

Алма РОМАНЕНКО

(Із історії однієї родини)

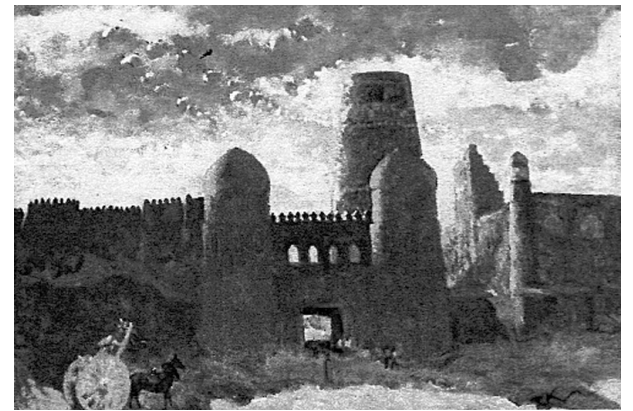
Але повернімося до розповіді про Феруза (літературний псевдонім Рахім-хана II), бо я хотіла б до всього сказаного про нього додати те, що я чула від старішин нашого роду. Це такі усні перекази, схожі на легенди, за достовірність яких я не ручаюсь. Отже, виявляється, наш прадід володів даром ясновидіння. Вершачи суд, ніколи не помилявся, бо признавався близьким, що бачить винного з головою під пахвою. Свій смертний час він теж напрозорив. Він бачив віщі сні і міг їх розгадувати.

Запам'яталася розповідь нашого батька про те, як в палаці свого діда, зайшовши за чимось в одну із кімнат, він раптом побачив жінку, одягнену по-європейськи, в крилатому капелюшку. Вона відкривала одну з багатьох скринь, ляди яких були музичними. Батько навіть почув музику. Він завмер від страху, тому що на його очах жінка миттєво зникла в напівтемряві. Батько вважав, що цей привид — вісун біди з Росії. Але інші родичі, жартуючи над його розповіддю, стверджували наступне: Рахімхан захоплювався красивими жінками, і одну з них він привіз із Санкт-Петербургу. Вона була єврейкою надзвичайної вроди. І коли наш дід оголосив, що візьме її в дружини, по Хіві поповзли чутки, що тепер у місті будуть зводити синагоги і закривати медресе. Рахімхану довелося відмовитися від свого наміру, а жінку ховати від людських очей. Можливо, саме її бачив маленький Абдурасул. Рахімхан часто організував змагання поетів, музикантів і співаків. Незважаючи на зайнятість державними справами, сам написав близько 400 віршів, видав збірники «Ашарі Феруз», «Мажмуатішурара» та інші. Він є автором 14 пісень і знаменитого «Ханського маршу». Більше 40 каліграфів і поетів при дворі перекладали перлини літератури Сходу. Вони неодноразово отримували заохочення і матеріальну підтримку хана. Ще до нас дійшли оповіді про те, що наш прадід був великим працелюбом і не щадив себе ні в державній, ні в творчій роботі. Помираючи, він сказав, що за все життя не знав ні хви-

лини спокою, ні хвилини відпочинку.

Але повернімося знову до зустрічі нашого батька з дорогими його серцю місцями. Побачивши будівлю медресе (тепер пристосовану під готель), батько зрадів. Він згадав своє навчання в ньому, яке так і не закінчив через хворобу

винського ханства Сеїда Абдулли і чоловічої половини його сім'ї після їхнього арешту в 1920 році. Тому не дивно, що наступного дня нас атакували журналісти з Ташкенту і Ургенча. А коли про наш приїзд розповіло Ташкентське телебачення, відгукнулися наші родичі — племінник

легень. Батько рано залишився без своєї матері (мати — сестра ханського візира Іслам Ходжі, родом із Хазараспа, померла, коли сину було два з половиною роки). Можливо, вогнища, що відкрилися в легенях батька, були спадковою хворобою. Лікування тривало довго, навчання довелося облишити. Батько його, наш дід Мадіяр, зайнятий своїми справами (він був міністром при дворі) мало приділяв уваги своєму синові. До кінця своїх днів батько тримав на нього образи за те, що не мав належної освіти. Отримувати вищу освіту тоді їздили до Індії, Ірану або Росії. В рідкісні хвилини, коли нам вдавалося умовити його розповісти про минуле, він скаржився, що його батько був найбіднішим із родичів хана, бо мав будинок лише із 45 кімнат. Ми, що виростили в двокімнатній глинобитній хатині, не вірили батькові і сприймали це як жарт. Тепер нам, природно, хотілося побачити цей будинок, але на його місці тепер стоїть килимова фабрика. Співробітники музею Ічан-Кала і його директор Абдулла Абдурасулов приготували спеціально до нашого приїзду одне з приміщень заповідника. З перших же хвилин нашої там появи батько став об'єктом паломництва вчених, представників влади, діячів культури. Запитанням не було кінця. До останнього часу ніхто не знав про долю правителя Хі-

батька Насир і його син Хамробек із Ургенча, а із Ташкенту журналіст Азимбек Усманов. Про них ще буде йти мова пізніше. Від першого ж дня приїзду до Хіви нашим найбільшим бажанням було вклонитися праху нашого великого предка Феруза. І ось настав цей особливий день: нас везуть до замської резиденції Рахімхана, де скінчився його життєвий шлях, а недалеко звідти знаходиться його останнє пристанище. Азад Явбусарович Атаджанов, який супроводжує нас в цій поїздці, приводить муфтія, і ми заходимо до мазару. Тут видно сліди реставраційних робіт. Муфтія читає молитву. Ми стаємо на коліна перед гробницею із чорного мармуру, покритого блакитною майолікою. Стулені долоні тримаємо перед обличчям. Поруч зі мною — згорблена постать батька. Краєм ока бачу, як ворухаться його губи. Чи згадує він слова молитви, чи веде мовчазну розмову з тим, хто був його дідом? Ніхто з нас не знав тоді, що до вічності батькові лишалось чотири місяці. Подув вітру підіймає край намету, сонячний промінь ковзає по майоліці, і раптом вгорі над гробницею злітає голуб. Він б'ється об стелю, шукаючи виходу. Здається, це сам дух Феруза опустився до нас, щоб нагадати про те, що кожна година відбирає частину буття, і не можна бути байдужим до

(Закінчення на 4 стор.)

Укладаю черговий договір про надання правової допомоги обвинуваченому по кримінальному провадженню. 04.10.2017 року через канцелярію суду подаю документи на участь у справі з одночасною вимогою щодо ознайомлення з матеріалами справи та зняття з них копій. Це я маю право робити згідно загальної норми, прописаної у ч.4 ст.46 Кримінально-процесуального кодексу України, з моменту надання документів. Відразу йду до секретаря, помічника, судді. Але у судді ХОМІНІЧ Світлани Володимирівни (далі – суддя ХОМІНІЧ) інша думка з цього приводу, а саме: «ось коли я Вас допущу до участі у справі, тоді й матимете свої права!».

суддя має пройти по коридору повз мене. А раз цього не було – вона відсутня, бо поки що не літає.

Виходить судовий розпорядник Наталя, запитує: «Ви к нам не хотіте присоєдинитися?...». Відповідаю, що ні, бо я на машині та на роботі не вживаю. Лише з часом з'ясувалося, що таким чином мене запрошували для участі в розгляді справи. Проходить деякий час. Мимохідь вітаючись, повз мене пролітає адвокат безкоштовної правової допомоги (далі – БПД) ЛАПШИН Максим Леонідович. Через 5-6 хвилин чую у залі судових засідань пошвавлення, яке гучніше за коридорну ауру, при тому, що й у коридорі людей не бракує. Збираю речі,

податків, у тому числі й адвокатів, створили структуру для того випадку, щоб (коли адвокат займе принципову позицію й змушує суд працювати в межах закону) його можна буде усунути правдами та неправдами, привести свого адвоката, змінивши дуже потрібні процедури на власний розсуд, без спротиву суду. У реаліях, коли під безкоштовну правову допомогу підпадає половина всього населення, структура БПД руйнує незалежницьку сутність, економічну основу адвокатури, підводячи більшу частину адвокатів, які спроможні мати свою думку, до економічного зубожіння та професійного гноблення, намагаючись у такий спосіб схилити їх до рабської покори.

САКСАГАНСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД МІСТА КРИВОГО РОГУ ЯК ДЗЕРКАЛО СИСТЕМИ СУДОЧИНСТВА

18.10.2017 року судові засідання розпочалися всупереч нормі ст. 345 КПКУ, якою передбачено, що судовий розпорядник (за відсутності, – секретар судового засідання- примітка автора) роздає особам, які беруть участь у судовому розгляді, пам'ятку про їхні права та обов'язки, передбачені цим Кодексом, а після ознайомлення обвинуваченого та інших осіб, що беруть участь у судовому розгляді, з пам'яткою головуючий з'ясує, чи зрозумілі їм їхні права та обов'язки, і у разі необхідності роз'яснює їх.

Але ж суддя ХОМІНІЧ поспішає поводити описки, оскільки обвинувачений, за невірними анкетними даними, з 30.06.2017 року утримується під вартою, де його «люб'язно» прийняли, утримують, і таке враження, що до захисника цього ніхто не бачив. При цьому суддя намагається це зробити за неповного складу суду. Захист-домагається перерви.

19.10.2017 року судові засідання признаються та проходять у позаробочий час, коли канцелярія документів уже не приймає, і на цьому судовий день завершується. Цього дня традиційно «не розчарував» суддя ПРАСОЛОВ, детально «виконавши» норму ст.345 КПКУ, а вказуючи на адвоката, не посоромився й застосував вислів «ця особа». Судові засідання 20.10.2017 року признаються та розпочинаються о 09.30, із запасом. Після наполегливих моїх вимог суддя ХОМІНІЧ все-таки забезпечує виконання обов'язку щодо вручення пам'ятки про права та обов'язки. Але коли б щось подібне траплялося з кожним, хто це читає, ви б довіряли такому суду?! Ні! І я теж не довіряю.

Вечір у цей день у Саксаганському суді був однозначно не нудним. Судовий розпорядник Наталя працює у форменому одязі, мені чомусь нагадує стюарта на матчі «Динамо» - «Шахтар» у кращі часи. Голова суду організував із деяких суддів штаб для поради судді, куди вона навідується з певною регулярністю. Військова прокуратура майже у повному складі у суді. Працівники суду масово знімають мене на мобільні телефони, постійно щось пропонуючи та вказуючи, деякі з них вголос виказують бажання дочекатися, коли ж мене позбавлять права займатися адвокатською діяльністю. Прокурор ПАНАСЕНКО дійшов навіть до того, що побіг за мною до канцелярії, для історії провадячи відеозйомку, як я реєструю відвід. При цьому все тут назване з настанням офіційного завершення робочого часу в суді лише активізувалося. І це без офіційних перерв та без переполонки.

У коридорі суду пишу відвід. Пішла вже друга година, як працівники суду працюють понаднормово, при тому жоден із них не може похизуватись наказом (розпорядженням) голови апарату суду. Із зали судового засідання виходять 5-6 співробітниць суду, кожна знімає мене на відео, по черзі пропонують мені повернутися до зали судових засідань, бо вже начебто прийшла суддя та на мене чекає. Складаю поспіхом речі, беру в оберемок, повертаюсь до зали, бачу, що мене обдурили, але продовжують запевнювати, що суддя ось-ось буде. Знову повертаюсь до коридору, де трохи більше кисню, знову розкладаюся, на очах у збентеженої публіки намагаючись зосередитися та продовжити розпочату роботу. На подальші пропозиції, які тривають з перервою у 3-4 хвилини, щодо повернення до зали (бо суддя вже на місці) не реауюю, бо для того, щоб потрапити до зали судових засідань,

заходжу до зали. Там повним ходом відбувається судові засідання, бо суддя потрапила до зали через кабінет судді ТКАЧЕНКО (колишній кабінет судді ВОЛОВИК). Цей хід у робочий час суду суддя ніколи не використовувала, тому це мене широким здивувало. Поряд із підзахисним знаходиться адвокат БПД ЛАПШИН, від якого підзахисний активно намагається «відбитися», вимагаючи пред'явлення доручення на участь у справі, яке на той час було чомусь відсутнє.

Змушую головуючу оголосити перерву, наголошуючи, що йду до коридору викладати їй вмотивований письмовий відвід, бо, по-перше, адвокат з БПД залучається лише у тому випадку, коли захисник за дорученням, будучи належним чином повідомлений, не з'явився, по-друге, у адвоката з БПД обов'язково має бути доручення і, по-третє, адвокат зобов'язаний відмовитися від здійснення захисту, який він здійснює за дорученням органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної правової допомоги, або в разі залучення захисника для проведення окремої процесуальної дії, коли прийняття доручення або залучення для проведення окремої процесуальної дії через конкретні об'єктивні причини може потягнути порушення прав і законних інтересів цієї особи чи зашкодити її позиції захисту (абзац №1 ст.41 Правил адвокатської етики).

У коридорі лише встиг написати «шапку» та вступну частину відводу, як знову із зали судового засідання почали виходити співробітники суду, наполегливо запрошуючи до зали. Відповідь, що як тільки складу відвід головуючому судді, відразу повернусь, бо збирання розкладених у «польових» умовах кодексів, коментарів, інших документів та речей зайняло б не менше 1-2 хвилин. Знову за 5-6 хвилин із зали судових засідань долинуло пошвавлення: із зали конвой виводить підзахисного. Наскільки можу здогадуватися, він активно наполіг на моїй участі у судовому засіданні та розгляді відводу, який я оформляю, заявив відвід адвокату БПД ЛАПШИНУ, зважаючи на відсутність доручення та неспівпадіння правової позиції. Суддя, замість розгляду відводу новому захиснику, видалила обвинуваченого із зали, щоб не заважав продовжувати розгляд міри запобіжного заходу щодо нього. Ще через 1-2 хвилини повз мене та обвинуваченого до виходу з приміщення суду буквально пробіг адвокат БПД ЛАПШИН. Вмотивований відвід, витративши ще приблизно 10-15 хвилин, я дописав, зайшов із конвоем та обвинуваченим до зали, де настала перерва, бо суддя пішла до нарадчої кімнати вирішувати питання щодо продовження терміну тримання під вартою. І в цей час до обвинуваченого приїхала «швидка допомога».

Повернулася суддя з нарадчої кімнати, проголосила зміну запобіжного заходу з тримання під вартою на цілодобовий домашній арешт, при тому за тією адресою, за якою обвинувачений навіть теоретично знаходиться не може. Після чого, так конкретно й не пояснивши, як виконувати ухвалу стосовно адреси, до якої обвинувачений не має доступу, квапливо залишила нас радити частю, яке все-таки настало.

Дозволю собі зробити висновки.

1. Безоплатна правова допомога. Якби держава турбувалася про власних громадян, вона починала б із безкоштовної медицини, яка є барометром соціального захисту населення. Але у нас за кошти платників

2. Кримінальний процесуальний кодекс. У теперішній час чомусь не «модно» говорити на цю тему, бо п'ятирічна «обкатка» цього нормативу призвела до юридичного колапсу. Відповідно до вимог цього документу ефективно працювати не може ніхто: ні судді, ні прокурори, ні слідчі, ні адвокати. По ньому працювати складно внаслідок філософського пропису багатьох процедур, відсутності ефективних способів забезпечення контролю, перенавантаження функціональними обов'язками. Про це говорять по кухнях, придвірках, кулуарно (частіше – пошепки), але колапс вже настав: вулиця злочинності виходить з-під контролю, але у тюрми вдало «пакують» патріотів. Однак владу це мало турбує: гранти проїли, реформу провели, на черзі – наступні грантові реформи. Та й публікацій на цю тему останнім часом просто не знаходив, увага суспільства вдало відволікається різними піар-акціями. Попередній КПК був на порядок ефективніший, до якого й слід повернутися, за потреби, з косметичними змінами.

3. Судова система. Неможливість працювати за чинними нормами, не обходячи (а за потреби й не ламаючи їх) призводить до систематичних порушень. Порушень більших та менших, але частина з них містить формальні, а іноді і явні ознаки злочинів. А якщо суддя чинить правосуддя за допомогою злочину то він...злочинець? Запитайте, кожен читачу, в себе: а чи має право злочинець Вас судити?... Але ж забувся: у нас же судова реформа стартовала. Під це знову гранти, кошти, сподівання. Але якщо не змінити систему (зокрема, - славнозвісний КПК), то що можна буде очікувати від нової людини, яка потрапить в злочинне середовище, де процесуальні норми прописані так зарозуміло, що їх виконати фактично неможливо? Знову обходять, знову «на злочин». Окрім кричущої необхідності змін до КПК, потребує змін основа суддівської системи в бік підвищення ефективності системи контролю за допомогою змін до існуючого Закону України «Про судоустрій і статус суддів», забезпечивши жорстку дисциплінарну відповідальність. Як наслідок, із судової системи відсіється непотріб і аж ніяк не підуть, понуривши голови, фахівці, на виховання яких витрачено роки й роки.

Намагання організувати якісь додаткові фейкові конкурси призводять до каламутності системи відбору, виглядає як шахрайська ідея, покликана на залишення потрібних за ознакою вірності, а не здібності. До того ж, це призводить до безпідставної нервозності порядних суддів, і без того завантажених роботою у цій доволі нелегкій професії.

4. Вибірність суддів. Те, що система правосуддя потребує жорсткого реформування, підтримую обома руками. Але суддя - це не просто юрист, який за загадкових обставин отримав диплом. Ця посада, перш за все, передбачає досконале знання процесуального законодавства, якого на «суддівському» рівні, мушу визнати, не узрів навіть на другому десятку років адвокатської діяльності. На першу позицію на посаді судді виходить профвідбір на предмет кваліфікації, що унеможливує виборність цих посад. Про яку виборність може йти мова, якщо за постійного вдосконалення виборчої системи країна, для прикладу, не має жодного успішного Президента?

**Едуард ЧЕРНЕСЬ,
адвокат, м. Кривий Ріг**

Громадянська трибуна

Ще раз про націоналізм

Тема націоналізму для нашого суспільства й нині болюча, а з подіями на Сході нашої країни, - тим більше. Тож, мабуть, шановний читачу, варто для початку нагадати зміст деяких понять стосовно цієї теми. Це з тією метою, аби легше порозумілись...

Відкриваю тлумачний словник росіянина ОЖЕГОВА і на сторінці 340 читаю (подаю в моєму перекладі): «Нація – історично створена стійка спільнота людей, створена на базі спільної мови, території, економічного та психічного складу. Національність – спільнота людей, історично утвореної в процесі розділення племінних відносин на базі спільної мови, території і спільного життя та культури. Національна народна самобутність, націоналізм – в поневоленіх і залежних країнах – рух, спрямований на боротьбу за національну незалежність».

Як бачимо, нічого страшного в цих поняттях немає. Тож можемо вести мову далі, беручи до уваги і думки про ці поняття відомих українців. ... Іван ДЗЮБА на ці питання говорить: «Гуманний націоналізм – є таким рухом, який бореться не лише за свободу свого народу, але й визволення одиниці, яка лише через свою власну націю може прямувати до людських ідеалів».

А великий українець і педагог Костянтин УШИНСЬКИЙ писав, що «Нація виростає, як квітка з рослини...».

Отож я і вбачаю, що таке поняття як націоналісти – це цвіт нації. А що ми маємо в нашому житті? Радянська пропагандистська машина так ідеологічно «замордувала» (певно, - від свого страху від національного пробудження України), що всіх, хто говорить про свободу своєї країни, про поневоленість своєї української нації, (до того ж, говорить своєю рідною українською) – ворог для суспільства, «націоналіст». Таких патріотів саджали в тюрми, аж до їх фізичного знищення. Чи ми забули вже про тих «шістдесятників» в недавні 70-80-ті роки минулого століття? А скільки українських патріотів перебувало в таборах ГУЛАГу тільки за те, що хотіли бути вільними на своїй землі, бажаючи України свободи й розквіту?

Або говорять, що Іван МАЗЕПА – зрадник. А кого він зрадив, кого? Царя Петра I? Адже він мав намір об'єднатися з військами Карла XII і, перемігши армію Петра I, звільнити Україну від московського гніту. А кардинал Йосип СЛІПІЙ? Скільки поневірянь в таборах ГУЛАГу людина пережила?! За що? Виходить, що - за бажання мати незалежну від москвитів українську церкву. А нині, за останні роки, скільки вірних синів України знищено? – ЧОРНОВІЛ, ГЕТЬМАН, ЄМЕЦЬ... Не перерахуєш!.. А ще ж у 30-ті роки почалося винищення української інтелігенції. Тож і далі будемо підспівувати Кремлю? Допоки?..

А Крим Україні ніхто не «дарував»: ні СТАЛІН, ні ХРУЩОВ. На той час (в 50-ті роки

Громадянська трибуна

Ще раз про націоналізм

минулого століття) життєвий рівень людей на території Криму був дуже низьким. А оскільки постачання туди всім необхідним для життя здійснювалось із території України, то й виникла думка передати цю територію до складу України. І Верховна Рада Російської Федерації звернулася до Верховної Ради УРСР з пропозицією прийняти цю територію під свою протекцію. І Верховна Рада УРСР погодилась на таку пропозицію. А Верховна Рада СРСР затвердила акт такої передачі... Та я не про це, не про Крим... Це так, попутно, навиялось, бо наболіло... Я про націоналізм веду мову із самого початку. Адже ще Анатолій ЛУНАЧАРСЬКИЙ писав: «Нація – є продукт тисячолітнього розвитку. Протягом століть національна боротьба запалювала найпошум'яніші поривання. Тисячі гинули в цій боротьбі. А наш Іван ДЗЮБА стверджує, що «існування націоналізму є природне явище. Але коли націоналізм є загрозою системі чи режимові, то єдиною альтернативою, на його думку, є виховання істинно націоналістичного почуття і відданості своїй нації і бажання, щоби твоя нація якнайбільше прислужилася людству, зробила для цього все, на що здатна»...

В липні 1918 року на т. зв. 1 з'їзді КП(б)У було прийнято рішення, що комуністична партія України, яка матиме свій ЦК, буде входить в єдину російську КП з підпорядкуванням у питаннях програми дій. Це означає фактично як обласна організація РКП(б). На тому ж з'їзді прийнято постанову «боротися за революційне об'єднання України з Росією на засадах пролетарського централізму в межах Російських Радянських Соціалістичних Республік». І саме з цією політичною силою пов'язана подальша організаційна діяльність на підпорядкування України Московії.

І вже сьогодні, аби звільнитись від того московського рабства, стати насправді самостійними, свідомі українці приєднуються до націоналістичних об'єднань і партій: до таких, як, наприклад, «ВО «Свобода» чи «Правий сектор», яких московська пропаганда й досі називає своїми ворогами, «бандерівцями»...

В моєму житті (хоч я ніколи не належав і не належу до жодної політичної партії) були добрі знайомі, з якими я був у дружніх стосунках. Це вояк УПА, який дванадцять років відбув у воркутинських таборах ГУЛАГу Петро ВОЙТЮК і офіцер Радянської Армії, який віддав службі тридцять шість років свого життя, а після «виходу в запас» ще деякий час обіймав посаду заступника генерального прокурора Азербайджану, юрисконсульт вищої гільдії, полковник ЛАГУН. Так от, визволяючи Україну, він у складі війська проходив Волинь, де зустрів чату груп людей, перевдягнених у воїнів УПА. Але на чолі тієї групи виявився знайомий йому офіцер Червоної армії. «Чого це так?», - запитав у того офіцера ЛАГУН. «Молчи! Так надо!», - такою була відповідь. Тож це я про воїнів двох армій: Української повстанської і Радянської... Свого часу на їхнє прохання на влаштованій мною зустрічі в центральній бібліотеці міста обидва сивочолі, мудрі чоловіки мирно згадували ті місцини на Волині, де один із них захищав свою землю, а другий – звільняв Україну як частину великої країни: Радянського Союзу. І аж ніякої ворожнечі між собою не мали, бо насправді вони обидва – захисники Вітчизни! Вічна пам'ять їм! А час – невблаганний...

Микола ЛИТВИН,
Член міського Кам'янського осередку ВО «Просвіта» імені Тараса ШЕВЧЕНКА.
(У скороченому вигляді).

КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ:
ЩОБ НАС ІНШІ РОЗУМІЛИ

Україна сьогодні має привертати до себе увагу не височезним рівнем корупції, не страшною бідністю українців і не численними іншими бідами (починаючи з війни), які загрожують навіть її незалежності, а насамперед – своєю культурою (як її корінням із глибини століть, так і сучасною, що набуває подальшого розвитку). І в цьому сенсі непересічною подією треба вважати виставку криворізького художника В'ячеслава СТРАННИКА (РОГОВОГО) «Світогляд», із якою він запрошений на 18 листопада до Німеччини в місто Папенбург. Важливо відзначити, що запросила його туди родина Андреса БРЕКСА, котра має свій благодійний фонд і відома в Україні насамперед як родина волонтерів, що активно допомагає нашим бійцям на фронті. Днями В'ячеслав СТРАННИК побував у офісі Криворізького міського правозахисного товариства і поспілкувався із журналісткою нашої газети й редакторкою радіо місцевого підрозділу Суспільного мовлення України Оленою МАКОВІЙ.

– **Пане В'ячеславе, розкажіть, будь ласка, нашим читачам про Вашу виставку, яка має відкритися в Німеччині й про обставини, пов'язані з її відкриттям.**

– Справа в тому, що в Папенбурзі (а це на півночі Німеччини) має проходити благодійна виставка в рамках проекту «Альтруїзм як цивілізація». Його зміст – простий і людський. Він полягає в тому, аби підтримати гуманітарний фонд з метою надання допомоги воїнам-інвалідам та дітям-інвалідам, які не можуть самостійно пересуватися. А родина пана Андреса БРЕКСА (за європейськими мірками – небагата) на свої збереження закуповує інвалідні візки та екзоскелети і за власний коштів привозять їх сюди, в Україну. Починаючи з 2014-го року, вони вже привезли до двадцяти тонн цього обладнання. І проект має за мету підтримати цей фонд. Частина його буде представлена в моїй колекції «Модель свідомості». На виручені кошти в подальшому буде закуповуватися необхідне обладнання, що допоможе нашим бійцям, які в результаті поранення мають обмежені можливості в самостійному пересуванні.

– **А який ще аспект має ця виставка?**

– Культурно-дипломатичний. І він – надзвичайно важливий, бо реальної інформації про культурне життя в сьогочасній Україні в Німеччині насправді мало. Навпаки, там багато інформації з Росії й там дуже активно працює російська пропагандистська машина. Тому й вимальовується в результаті доволі неприємна картина в свідомості німців, які не розуміють, що ж тут насправді відбувається. Тож цей проект також має на меті розповісти правду про життя й цінності в Україні. Якраз він і подібні до нього заходи і мають створити тло, на якому буде видно реальну картину того, що ж відбувається сьогодні в наших українських реаліях. Мені ще 2000-го року довелося побувати з виставкою в Німеччині (в місті Лібштадті). Це старовинне місто, відоме ще з одинадцятого століття. Тоді до мене підійшов представник із місцевої адміністрації, який переймався культурою, і сказав: «Ви знаєте, раніше до нас приїздив навчатися з Росії цар Петро I,

а тепер дякую Вам за те, що Ви приїжджаєте сюди нас учити». І це мені сподобалося. Бо коли ми, українці, себе правильно позиціонуємо, демонструючи якість, то й на нас дивляться як на культурних людей, а не на якихось там виродків. Звичайно ж, я розумію, що це – завдання держави. Але, на превеликий жаль, на сьогодні, ніякої такої інформаційно-ідеологічної роботи не проводиться. Тому й беруть поки що на себе таку роль громадськість, люди, які розуміють її високе значення. Тож у цьому випадку (в рамках цього проекту) є два наріжних каменя: культурна дипломатія з інформацією про те, що Україна – теж європейська країна (як стосовно сучасності, так і з глибоким корінням у минулому), а другий – це підтримка гуманітарного фонду. Тобто, не треба тільки дивитися на те, як німці вирішують наші проблеми, але й самим про це потурбуватися.

– **А гроші, отримані від проданих на аукціоні картин, підуть конкретно на допомогу людям?**

– Так, гроші, отримані від аукціону, підуть конкретно на закупівлю необхідного обладнання: це інвалідні візки, екзоскелети. Адже ми багато чули про загиблих, та поранених – теж дуже багато. В тому числі – тих із них, які в результаті поранення не мають змоги самостійно пересуватися.

І так уже сталося, що на сьогодні я не в змозі сплатити всі витрати, які пов'язані з транспортуванням, з перебуванням у Німеччині, із створенням необхідного освітлення, аби, як належить, подати вже готові твори на виставці. Тому я й звернувся через мережу «Фейсбук» до своїх друзів, до знайомих, які це прочитають і зможуть допомогти в якісному здійсненні цієї виставки. Бо зрозуміло, що користь буде незмірно більшою від усіх тих витрат на транспортування, освітлення, переїзд та інші організаційні моменти.

– **Дякую Вам, пане В'ячеславе! ДО РЕЧІ, подаємо номер картки «Приватбанку» 4149 4378 5667 9863 для РОГОВОГО.**

ДОВІДКА, взята з профілю В'ячеслава РОГОВОГО на Facebook:

В'ячеслав Григорович РОГОВИЙ (СТРАННИК) – український художник та

культурний діяч, автор нового, альтернативного методу сучасної візуальної культури, який отримав назву Rekiton («Взаємодія з простором»). Спрямований на подолання вербального відображення світу і переходу на рівень вищого усвідомлення дійсності.

Художник є учасником понад 100 виставок в Україні, Німеччині, Франції, Швейцарії, Росії. Його роботи розміщені у штаб-квартирі ЮНЕСКО, в Парижі, колекції компанії «Apple» у США, у представництві «Майкрософт» в Італії, в галереї «LAIN-ART» у Німеччині, у пінакотечі «Українського дому» в Києві, в музеї Нижнього Тагілу в Росії, в музеї «Літературне Придніпров'я» у Дніпрі, в Чехії, Словаччині, Перу тощо.

Форма творів та художні прийоми системи «Взаємодія з простором» є близькими до ікони та мандали. Конструювання форм і ліній, конкретизованих у яскравому світлобаченні, у фарбах, створює могутній колористичний потік, формує просторову енергохвилю, яка позитивно впливає на духовний аспект особистості, сприяє відновленню психологічного стану людини, вводить у світ пізнання та відкриває можливості виявлення внутрішнього «я» у гармонії та взаємодії зі світом. Цей метод спирається на різні історично сформовані інформаційні системи: знакову, символічну, числову, кольорову, орнаментальну, елементи яких внаслідок суб'єктивного авторського аналізу і синтезу перетворюються на особливий вираз та самовираз творчої енергії митця.

У творах В. СТРАННИКА виникають образи, близькі картинам-ритуалам Марії ПРИМАЧЕНКО та картинам-обрядам Катерини БІЛОКУР. В них читається заглиблення у прадавні традиції місцевих язичницьких вірувань, календарної обрядовості, маскарадних святкувань, колективної народної творчості, що належить колективному підсвідомому і розкриває себе у народному розписі, вбранні, будівництві.

В'ячеслав СТРАННИК є керівником регіонального центру (місцевого осередку) Всеукраїнської громадської організації «Ліга Культури» Дніпропетровської області. Є засновником Експериментальної творчої лабораторії (1986), Музею сучасного українського мистецтва (1989) та Музею сучасного мистецтва (1991) у Кривому Розі, культурно-творчого об'єднання «АЯ» (1991). Всеукраїнська громадська організація «Ліга Культури» в Свято-Володимирському кафедральному патріаршому соборі м. Києва організувала освячення новітньої ікони художник «Україна, вбрана в Сонце». Освятити ікону настоятель собору протоієрей Борис ТАБАЧЕК.

На світлині: (на 1-й стор.) В.СТРАННИК перед своєю картиною «АТМАН».

ДЕНИСЕНКО вимагає рішучої відповіді української влади на російські теракти

Останній теракт, внаслідок якого загинула Аміна Акуєва та серйозно постраждав її чоловік, має стати для України останнім сигналом та змусити керівництво нашої держави до рішучих дій у відповідь. Про це на свої сторінці у Facebook заявив народний депутат України Андрій Денисенко, передає Дніпроград.

«Три роки ми лиш утираємо криваву юшку від російських розстрілів і підривів наших громадян в мирних регіонах України. Реакція України на останній російський теракт, внаслідок якого загинула Аміна Окуєва, нарешті має бути жорсткою і адекватною. Введення візового режиму перетину кордону, розрив дипломатичних відносин, договору про дружбу, вихід із СНД, припинення будь-яких торгівельно-економічних, гуманітарних та інших відносин із Росією.

Саме таким має бути порядок денний найближчого засідання Верховної Ради», - зазначив Андрій Денисенко.

Політик також додав, що Росія давно стала не тільки державою-агресором, а і державою-терористом, яка веде проти нас свою брудну та тотальну війну, кінцева мета якої – знищення Української державності та української нації.

«Замість заколисувати себе ілюзією мирного процесу, Україна повинна діяти, вжити заходів, з якими ми і так надто затагнули. Захищаймося або згиньмо. Третнього не дано», - підсумував політик.

Нагадаємо, раніше Андрій Денисенко заявляв, що замах на життя Ігоря Мосійчука носить усі ознаки терористичного акту з боку спецслужб Росії

Антон МОРОЗ,
сайт «Дніпроград», 31 жовтня 2017 року

Алма РОМАНЕНКО

Від катівень Луб'янки до життя в криворізькому засланні

(Із історії однієї родини)

(Закінчення. Початок на 1 стор.)

того, що збагачує і прикрашає наше життя, яке він так любив і оспівав у своїх віршах.

З просвітленими обличчями залишаємо цей сумний притулок скорботи. Напевно, долею була призначена ця зустріч. Із давнини минулих літ не почули ми голосу нашого прадіда, але ще довго буде йти до нас світло його поетичного таланту, високої внутрішньої культури, світло його гарних справ на благо Вітчизни.

Та була ще одна зустріч із нашим великим предком, де ми вперше побачили його живий образ. Довгі роки в запасниках музею Ічан-Кала зберігаються фотопортрети Рахім-хана II, Ісфандіяр-хана, його візира Іслам-Ходжі (брата нашої бабусі) і інших ханських родичів.

До цього часу таємниця виготовлення таких великих фотопортретів, заввишки у людський зріст, не розкриті. Відомо лише те, що зроблені вони в Петербурзі в 1912 році.

Всіх своїх родичів батько назвав поіменно. Поруч з їхніми портретами розташовані такі ж фотопортрети членів родини російського царя Миколи II: сам він, його дружина Олександра і царевич Олексій. У всіх, зображених на цих фотопортретах, однакова страшна доля: майже всі вони померли насильницькою смертю. І Кунградська династія ханів, і династія російських царів Романових впали майже одночасно. Справа істориків і соціологів пояснювати причини загибелі цих могутніх династій. Я ж хочу розповісти про декілька епізодів із взаємодій правителів так, як почула про них від старійшин нашого роду.

У Олександра II тяжко хворіє малолітній спадкоємець престолу, вже кілька тижнів прикутий він до ліжка незрозумілою недугою і не виходить на прогулянки, не їсть, втрапив всіляку цікавість до життя. І раптом одного дня він чує мелодійні звуки дзвіночків. Вони все ближче і ближче, і ось вже зливаються в одну незбагненно прекрасну мелодію. Хлопчик знаходить в собі сили підійти до вікна. Те, що відкрилося його зору, викликало в ньому бурю захоплення: під вікнами палацу йшов великий караван верблюдів з поклажею і погоничами. Це була данина хівинського хана російському царю. Нагадаю, що в 1873 році ханство опинилося у васальній залежності від Росії, і на нього було накладено контрибуцію у 2 млн. 200 тисяч рублів на 10 років. Про агресивну політику Росії, про розширення її імперії ціною густо политої крові

підкорених народів, розтоптаності їхньої державності, спалювання традицій свого часу правдиво написав український письменник Євген Гуцало в публіцистичному циклі статей «Знак Хіви» і «Знак Чечні». Не дожив письменник до нашого часу, а то з'явилися б сповнені праведного гніву статті «Знак Криму» і «Знак України».

Так ось про хлопчика, царського спадкоємця, – він відразу видужав. Так вразило його побачення. І Рахімхан, який приїхав разом з караваном, був приголублений царською сім'єю, бо вважали, що видужання хлопчика сталося завдяки його приїзду. Можливо, з цією подією пов'язують подаровані царем нашому прадіду 12 стільців чудової роботи закордонних майстрів. Із них, здається, збереглося лише два. Ра-

хімхан зі своєю делегацією побував на особистому прийнятті у царя, ознайомився з передовою російською культурою і технікою. Перебуваючи в Петербурзі, Рахімхан відвідував сім'ю П. А. Столипіна, кожного разу одарюючи її подарунками. У своїй книзі «Спогади про мого батька» (стор. 153, М., т-во «А. Н. Сьтин і К», 1992) дочка Столипіна М. П. Бок згадує про чотири величезні вази, дві з яких були з карбованого срібла і прегарної роботи. Часто бував на прийняттях у Миколи II і передостанній правитель Хіви Ісфандіяр-хан. Пристрасний і нестримний в почуттях, він на одному з балів почав під час танцю обіймати дружину Миколи II Олександру. У відплату за це цар познайомив його з однією із фрейлін легкої поведінки, близьке знайомство з якою примусило палкого кавалера на два місяці відкласти своє повернення додому і провести цей час у колі лікарів на своїй дачі в Криму. Але це скоріше вигадки злих язиків, які так нещадно порочили передостаннього правителя Хіви: Ісфандіяру не прощали його проросійських настроїв. Саме це було причиною його страшною загибелі на порозі свого палацу від рук синів самозванця Джунаїдхана. На думку хорезмійських вчених-істориків, Ісфандіяру несправедливо приписують і вбивство ним свого тестя-візира Іслам-Ходжі. Вони впевнені, що візир став жертвою російських спецслужб і місцевого духовенства.

На світлинах: на 1-й стор. — «Ота дарвоза» — «Старі ворота Хіви», худ. Тура Курязова, на 4-й стор. — Феруз (Рахім-хан II).

(Далі буде. Початок у числі 15-му)

«Я найду щось втішне й чарівне навіть у моїй смерті» — 133 роки тому не стало шанованої французами українки

Художниця Марія Башкірцева народилася 31 жовтня 1884 року в с. Гавронці, Полтавського повіту, Полтавської губернії. Її батько був великим землевласником, мати - харківською аристократкою. 1870 року родина виїхала в Німеччину. Там дівчинка по 10 годин на добу займалася навчанням. У 10 років Башкірцева почала вести щоденник. Написала сім томів. Згодом у Франції він став дуже популярним. Ним зачитувалася російська поетеса Марія Цветаєва. Присвятила пам'яті Башкірцевої свою першу збірку «Вечірній альбом».

Родина багато подорожує. У 16-річну Марію закохався граф Петро Антонеллі. Але дівчину цікавило лише навчання. Від графа вона тікає в Україну. У Гавронцях пише сцени дозвілля українців. Башкірцева вільно володіє українською. У Парижі Марія вчиться співу. Професор хвалить її, але через хронічний катар голосу у художниці зникає назавжди.

На аудієнції у папи Пій IX спитав Башкірцеву «Чи ви з Росії?». «Ні, святий отче, ми з України!», - відповіла вона. Красою українки захоплювався італійський король Віктор Емануїл II. «Я працюю також для слави мого краю», - писала вона в щоденнику. 1879 на конкурсі творчих робіт удостоєна золотої медалі.

Башкірцева малювала служниць, робітниць, безпритульних дітей та школярів. Закохалася у французького художника Жуля Бастьєна-Лепажу. На одній із їхніх останніх зустрічей подарувала йому вишиту сорочку. Башкірцева починає втрачати слух. У неї туберкульоз. «Я найду щось втішне й чарівне навіть у моїй смерті», - писала вона у щоденнику.

31 жовтня 1884 вона померла від туберкульозу. Картини Башкірцевої виставлені у Луврі та Люксембурзькому музеї.

Gazeta.ua, 31 жовтня 2017 року

Дніпропетровщина: розгром дільниці як фактор виборів

На Дніпропетровщині під час місцевих виборів скоєно напад на виборчу дільницю. Це трапилось у селі Майське Синельниківського району, де розташована виборча дільниця № 120505. Незадовго до її закриття партійні активісти, які спостерігали за виборами, помітили автівки з іноземними номерами і незнайомих людей у камуфляжі. Приблизно о 19:20 на дільницю увірвалися два десятки молодиків із зброєю та димовими шашками. Вони розкидали урни для голосування, побили вікна, завдали поранення співробітнику поліції, що охороняв дільницю. Також постраждали декілька членів дільничної виборчої комісії. Один зі зловмисників намагався пошкодити урну для голосування, розбризкавши маслянисту речовину. За інформацією членів дільничної комісії, виборчі бюлетені не постраждали. Після цього учасники нападу зникли з місця події, однак, як повідомили у громадянській мережі «ОПОРА», поліція спромоглася перехопити 7 автомобілів з особами, які напали на виборчу дільницю у с. Майське. Під час огляду автомобілів у салоні та багажниках знайшли вогнепальну та травматичну зброю, автомати Калашникова, карабіни, помпові рушниці, набої, бронежилети, балаклави, арматуру та бейсбольні біти.

Минулої неділі жителі Майського брали участь у виборах до Зайцівської об'єднаної територіальної громади. Саме у цьому селі розташована виробнича база відомої на всю Україну корпорації «Агро – Союз». Її засновник Герой України Володимир Хорішко балотується на посаду голови Зайцівської ОТГ і його активно підтримує «Батьківщина». «Ми очікували, що буде непросте. А вже близько 5 тисяч гектарів земель, які увійдуть до новоствореної ОТГ, незаконно обробляє відомий аграрний магнат. А наш кандидат рішуче налаштований забезпечити у цьому порядку і законність», - прокоментувала на партійному сайті член подію голова Синельниківської міської організації ВО «Батьківщина» Аліна Натха. Вона також додала: «І хоч підрахунку голосів на виборчих дільницях в районі ніхто завадити не зміг, їхні голови одноставно заявляють про відмову відвозити вже пороховані бюлетені до окружної виборчої комісії без належної озброєної охорони». Ситуація на Дніпропетровщині, за словами представників місцевої парторганізації, зали-

шається вкрай напруженою. Обурення з приводу нападу у селі Майське висловила також у соцмережі Facebook народний депутат від «Батьківщини» Олександра Кужель. «SOS! У нас на Дніпропетровщині велика біда! У селі Майське 15 машин тітушок увірвалися зі зброєю і сокирами. Ранений черговий поліцейський (йому поранили ногу). Стріляли в членів комісії. Наряд поліції прибув через 40 хвилин. Потвори, адже це місцеві вибори! Що чекати далі...» - написала парламентар.

У повідомленні поліції інформація про напад дещо відрізняється. Стверджується, що напад стався близько 18:30, коли «на виборчу дільницю у с. Майське Синельниківського району Дніпропетровської області зайшло 15-20 невідомих осіб, які побили у приміщенні вікна та пошкодили майно». «Після цього зловмисники кинули димові шашки та зникли на автомобілях. Під час нападу тілесні ушкодження отримали два працівники поліції», говориться далі. Відділ комунікації поліції у Дніпропетровській області повідомляє, що на місці події працює слідчо-оперативна група. В.о.керівника відділу Ольга Кузнецова пообіцяла, що всі подробиці інциденту керівництво обласної поліції найближчим часом розповість на прес-конференції. Наразі правоохоронці кваліфікують дії затриманих за ч. 3 ст. 157 Кримінального кодексу України (Перешкоджання здійсненню виборчого права). За це їм загрожує позбавлення волі від 7 до 12 років. «Вважаю, що це репетиція майбутніх парламентських та президентських виборів. Сьогодні в Україні вже недостатньо мати для цього фінансовий та медійний ресурс. Тепер справу нерідко вирішують міцні та озброєні хлопці – фактор брутальної сили, фактор вулиці вже прописався в українській політиці. Суспільство стає все більш агресивним. До того треба додати, що на селі йде запекла боротьба за землю, яку збираються незабаром продавати і приватизувати. Хто сяде на ту землю у якості орендаря, той матиме перевагу. Тобто, у нас конфлікти відбуваються не стільки навколо політики, скільки навколо грошей», - прокоментував подію для «Дня» політолог Андрій Золотарьов.

Вадим РИЖКОВ,
газета «День», 30 жовтня 2017 року.

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Свідоцтво про державну реєстрацію № 2162 – 900 р, видане 23.02.2017 р.
Передплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mail: kmpzt@ukr.net.
Тел. 067-568-39-73, 050-413-12-95

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО,
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Микола КОРОБКО (голова об'єднання), Олександр ЧИЖИКОВ. Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО. Газета виходить двічі на місяць. Комп'ютерна верстка Л. Верьовка.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газету друкує офсетним способом КР «Криворізька друкарня» Криворізької міської ради 50050, м. Кривий Ріг, пр. Металургів, 28, тел. 90-63-35.
Обсяг - 1 друкований аркуш. Наклад - 1000 примірників. Замовлення № 2433.